

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Π. Χ. ΔΟΥΛΗΓΕΡΗΣ
ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ 12 ΜΗΝΩΝ
'Από τῆς 1 'Ιανουαρίου ἕως 1 'Ιουλίου
'Εσωτερικοῦ δρ. 6.—'Εξωτερικοῦ φρ. χρ. 8.ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μία ἐπιστολή τῆς κομῆσεως Ριαγκούρ· δωρεὰ αὐτῆς πρὸς τὴν «'Ανάπλασιν». — Παύλου Ζανὲ Τὰ τελικὰ αἰτία (κατὰ μετάφρασιν Νικ. Ι. Γαλανοῦ). — Ὁ Ζῶν Χριστὸς (ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ) ὑπὸ Καλλιόπης 'Αντ. Κινδύνη. — Εὐαγγελικὸν Κήρυγμα Παναρέτου Χ. Δουληγέρη Κυριακῇ τοῦ Παραλύτου· "Ἐρχομεν πανοικτιρμονα Θεόν. — "Ἐν δειρον. — Ἡ ἀγαθὴ ζωὴ καὶ τὸ ἀγαθὸν ἔθνος, ὑπὸ Π. Κ. Γκορογιάννη. — Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγέλιον. — Κήρυγμα «'Αναπλάσεως».

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΚΟΜΗΣΣΗΣ ΡΙΑΓΚΟΥΡ

ΑΔΡΕΑ ΑΥΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ "ΑΝΑΠΛΑΣΙΝ,,

Ἡ λέκη της διὰ τὰ ἐν Ἑλλάδι κυκλοφοροῦντα προϊόντα τῆς Γαλλικῆς δημοτ. γραφίας καὶ φιλολογίας.

Κόρις Συντάκτα τῆς «'Αναπλάσεως».

Μὴ δυναμένη ἐνταῦθα (ἐν Παρίσις) νὰ συλλέγω συνδρομητὰς διὰ τὸ περιοδικὸν «'Ανάπλασις», πέμπω τὰς ἐσωκλειστοὺς ὀγδοήκοντα (80) δραχμὰς πρὸς μικρὰν ἐνίσχυσιν τῆς δράσεως αὐτοῦ.

Ἐπιδιώκων δὲ ὁ ὑμέτερος Σύλλογος τὴν ἠθικὴν ἀνόρθωσιν τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἀδιαφορῇ πρὸς τὴν ἀξιοθρήνητον ἐν τοῖς βιβλιοπωλείοις, σιδηροδρομικοῖς σταθμοῖς καὶ ἀλλαχοῦ κυκλοφορίαν γαλλικῶν ἐφημερίδων καὶ μυθιστορημάτων. Ἐνίοτε βλέπουσα ταύτας τὰς ῥυπαρὰς ἐκδόσεις κατὰ τὴν ἐν Ἀθήναις διαμονήν μου, σχεδὸν νύχθουν ἐν τῇ θερμῇ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγάπῃ μου, νὰ μὴ μανθάνωσιν οἱ Ἕλληνες γαλλικά, διὰ νὰ ὑπεκφύγωσι τὸν ὀλεθρον τῶν τοιούτων ἀναγνώσεων.

Ἐπειδὴ τοῦτο ὁμως δὲν εἶνε δυνατόν, τί πρακτέον;

Τυχάνω γνωρίζουσα τὰ πλεῖστα τῶν κατ' ἐξαιρέσιν ἀγαθῶν καὶ ἠθικῶν γαλλικῶν διασκεδαστικῶν βιβλίων. Θὰ ἦτο ἄρ' γε ὀφείλιμον νὰ γίνωνται τὰ τοιαῦτα ἐν Ἀθήναις γνωστὰ διὰ τοὺς ἐπιθυμοῦντας διασκεδάσιν μὲν, ὅχι δὲ διαφθοράν; Ἡ ἐξ ἐναντίας, πιθανὸν ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο νὰ ἐξοικειῶνται οἱ ἐνάρετοι πρὸς τὰ γαλλικά, καὶ νὰ μειωθῇ ἡ πρὸς τὰ προϊόντα τῆς βδελυροτάτης ταύτης φιλολογίας δικαίᾳ αὐτῶν ἀποστροφῇ;

Ἡ σοφία καὶ ἡ πείρα τοῦ Συλλόγου ἀς ἀποφασίσῃ. Ἐάν θέλῃ, θὰ πέμψω αὐτῷ μερικὰ δείγματα.

CRESSIE DE RIENCOURT.

ΠΑΥΛΟΥ ΖΑΝΕ

ΤΑ ΤΕΛΙΚΑ ΑΙΤΙΑ

(Κατὰ μετάφρασιν Νικ. Ι. Γαλανοῦ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΟΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΝ

Τὸ πρόβλημα.

Ὁ ὅρος τελικὸν αἶτιον εἰσῆλθῃ ἐν τῇ φιλοσοφικῇ γλώσσῃ ὑπὸ τῶν σχολαστικῶν. Σημαίνει τὸν σκοπὸν (τέλος) διὰ τὸν ὅποιον ἐνεργεῖ τις, ἢ πρὸς τὸν ὅποιον τείνει, καὶ ὅστις δύναται ἐπομένως νὰ θεωρηθῇ ὡς αἰτία ἐνεργείας ἢ κινήσεως. Ὁ Ἀριστοτέλης τὸν ἐξηγεῖ οὕτω· ἐν ἄλλο εἶδος αἰτίας, λέγει, εἶνε ὁ σκοπός, τουτέστι τὸ οὗ ἕνεκα γίνεται ἡ πράξις; π. χ. ἡ υἰεία εἶνε ἡ αἰτία τοῦ περιπάτου. Διὰ τοιοῦτος περιπατεῖ; διὰ νὰ ἔχη, λέγομεν, υἰείαν· καὶ ὁμιλοῦντες οὕτω πιστεύομεν, ὅτι ὁνομάζομεν τὴν αἰτίαν, ἔτι ὡς τὸ τέλος· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ οὗ ἕνεκα ὅλον τοῦ περιπατεῖν ἡ υἰεία· διὰ γὰρ περιπατεῖ; φημὲν, ἵνα υἰεiatῇ· καὶ εἰπόντες οὕτως, οἰόμεθα ἀποδεδοκέναι τὸ αἶτιον (Φυσ. 11.3).

«Ας εξετάσωμεν ἐκ τοῦ σύνεργου τὸν ἰδιόζοντα καὶ μοναδικὸν χαρακτήρα τοῦ εἶδους τοῦτου τῆς αἰτίας. Ὅ,τι τὴν χαρακτηρίζει εἶναι ὅτι ἀναλόγως τῆς ἀπόψεως, ἐκ τῆς ὁποίας τὴν ἐξετάζει τις, τὸ αὐτὸ γεγονός δύναται νὰ ληρῇ εἴτε ὡς αἰτία, εἴτε ὡς ἀποτέλεσμα. Ἡ ὑγεία εἰνε ἀναμφιβόλως ἡ αἰτία τοῦ περιπέτου, ἀλλ' εἶναι ἐπίσης τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ. Ἐξ ἐνός ἡ ὑγεία δὲν ἐργεῖται εἰμὴ μετὰ τὸν περίπαιον, καὶ δι' αὐτοῦ. Τοῦτο συμβαίνει διότι ἡ θέλησίς μου, καὶ, διὰ τῶν διαταγῶν τῆς, τὰ μέλη μου ἐξετέλεσαν κίνησιν τινα, τὴν ὅποیان ἠκολούθησεν ἡ εὐεξία· ἀλλ' ἐξ ἁλλου μέρους, ἄλλως πως ἐξεταζομένου τοῦ πράγματος, εἰς τὴν ἀπολαύσιν ταύτην τὴν εὐεξίαν περιπέτησα· διότι ἄνευ τῆς ἐλπίδος, ἄνευ τῆς ἐπιθυμίας, ἄνευ τῆς προληπτικῆς ὑπολογιζομένης παρουσίας τοῦ εὐεργετήματος τῆς ὑγείας, ἴσως δὲν θὰ ἐξηρχόμην, καὶ τὰ μέλη μου θὰ παρέμενον ἐν ἀναπαύσει. Ἀνθρώπος τις φονεῖ ἕνα ἄλλον. Ἐπὶ μίαν ἐποψίν ὁ θάνατος ἐκείνου ἔσχευ ὡς αἰτίαν τὴν ἐνέργειαν τοῦ φονεύειν, τοῦτέστι τὴν ἐνέργειαν τοῦ βυθίζειν τὸ ἐγχειρίδιον εἰς σῶμα ζῶν, αἰτίαν μηχανικὴν ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν θὰ συνέβαινε ποσὸς εἰς αὐτὸ θάνατος· ἀλλ' ἀντιθέτως αὕτη ἡ ἐνέργεια τοῦ φονεύειν ἔσχευ ὡς αἰτίαν ὀριστικὴν τὴν θέλησιν τοῦ φονεύειν· καὶ ὁ θάνατος τοῦ θύματος προοριθεὶς καὶ προαποφασισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐνόχου ὑπῆρξεν ἡ κυρία αἰτία τοῦ ἐγκλήματος. Ὅθεν τελικὴ αἰτία εἶναι τι, τὸ ὅποιον δύναται νὰ θεωρηθῇ κατὰ τινα τρόπον ὡς αἰτία τῆς ἰδίας του αἰτίας. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἦνέ τι αἰτία πρὶν ἢ λάβῃ ὑπαρξίν, ἡ ἀληθὴς αἰτία δὲν εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ γεγονός, ἀλλ' ἡ ἰδέα του. Ἐν ἁλλαίς λέξεσιν εἶναι ἐν ἀποτέλεσμα προοριθεὶς, καὶ τὸ ὅποιον δὲν θὰ ἐλάμβανε χώραν ἄνευ τῆς προβλέψεως ταύτης.

Τῇ ἀληθείᾳ θὰ ἦτο ὑπερβολικὴ ἐπιθεβαιώσις καὶ ὑπέρθωσις ἴσως τῶν ὁρίων τῆς πείρας τὸ νὰ ζητῇ τις διὰ πᾶν εἶδος ἀποῦ μίαν πρόβλεψιν ὠρισμένην ἐν τῇ ἐνεργῷ αἰτίᾳ, τὸ ὅποιον ἠκολούθησε τοῦτον τὸν σκοπὸν. Θὰ καταδείξῃ τις ἐπὶ παραδείγματι τὸ φαινόμενον τοῦ ἐνστικτοῦ, ὅπου ὧως καταφανῶς τὸ ζῶον ἀκολουθεῖ ἕνα σκοπὸν, ἀλλὰ χωρὶς νὰ γνωρίζῃ διὰ τί τὸν ἀκολουθεῖ, καὶ χωρὶς νὰ ἀναπαρίσταται προηγουμένως ἐν τῇ φαντασίᾳ του αὐτὸς οὐδὲ τὰ μέσα, ἀλλ' ἀναστα ἐν τούτοις, διὰ τῶν ὁποίων δύναται νὰ τὸν φθάσῃ. Γενικεύων τις ταύτην τὴν δυσκολίαν θὰ εἴπῃ ἴσως, ἀνυψούμενος μάλιστα ἐκ τούτου εἰς τὴν πρώτην αἰτίαν τοῦ σύμπαντος, ὅτι δὲν ἔχει τις περισσότερον ὀικαιον νὰ φαντάζηται ταύτην ὡς νοῦν, ὁ ὅποιος προβλέπει ἐν ἀποτέλεσμα, παρὰ ὡς ἐν ἐνστικτῶν, τὸ ὅποιον τείνει ἐκεῖ ἀσφαλῶς, ἀλλὰ τυφλῶς, ὑπὸ τινος ἐσωτερικῆς ἀνάγκης.

Ἄν ἔχομεν νὰ περιπλακώμεν ἀκόμη εἰς ταύτας τὰς πρώτους δυσκολίας· λέγομεν, μόνον, ὅτι διὰ τὴν δόσωμεν μίαν ἰδέαν καθαρὰν τῆς τελικῆς αἰτίας, πρέπει κατὰ πρῶτον νὰ λάβωμεν ἔννοιαν ταύτης ἐν τῇ πλέον ἀξιοσημειώτῳ περιπτώσει καὶ τῇ πλέον καταληπτῇ, τοῦτέστι ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ συνειδήσει. Ἐλαττώσασθε ἤδη ἐξακολουθητικῶς διὰ τῆς φαντασίας τὸν βαθμὸν τῆς ὠρισμένης προβλέψεως, ἥτις προέσταται εἰς τὴν ἀναζητήσιν τοῦ ἀποτελέσματος, θὰ φθάσητε μικρὸν κατὰ μί-

κρὸν εἰς τὴν σκοτεινὴν ταύτην ἀντίληψιν καὶ ἀθέβαιον, περὶ ἧς ὀμιλεῖ ὁ Leibniz, καὶ ἥτις δὲν εἶναι ἄλλο πρᾶγμα, εἰ μὴ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐνστικτῶν, εἶδος ἐμψύτου ὑποθέσεως, ὡς τὸ ὀνομάζει ὁ Cuvier, τὸ ὅποιον πρόκειται μετὰ ἀλλήλων σπῶν τινα τρόπον εἰς τὰς πράξεις τοῦ ζώου· ἐν τινι βαθμῷ μικροτέρῳ ἀκόμη θὰ εὗρητε τὴν τᾶσιν πάσης ὀργανωμένης ὄλης νὰ συναρμύζηται πρὸς τὴν ἰδέαν τελείου ζωικοῦ ὄντος· ἡ περιεσκεμμένη συνείδησις δὲν ὑπάρχει λοιπὸν πρᾶγματι παντοῦ ὅπου συναντῶμεν ἡ πιστεύομεν ὅτι συναντῶμεν σκοποὺς ἐν τῇ φύσει· μόνον παντοῦ, ὅπου ὑποθέτομεν τοιοῦτους σκοποὺς, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐμποδισθῶμεν ἀπὸ τὸ νὰ φαντασθῶμεν τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα ὡς παρουσιασθὲν προηγουμένως, ἐὰν ὅχι ὑπὸ τινα μορφήν περισκεμμένην καὶ ὠρισμένην, ἀλλὰ τοῦλάχιστον ὑπὸ τινα ἐποινωδήποτε τρόπον ἐν τῷ ἐνεργῷ αἰτίῳ, τὸ ὅποιον τὸ παράγει. Ἦνα γεγονός τι ὀνομασθῇ τελικὴ αἰτία, πρέπει ὥστε πᾶσα ἡ σειρά τῶν φαινομένων, ἥτις ἐκλήθη νὰ τὸ παραγάγῃ, νὰ ἦναι εἰς αὐτὸ ὑποταγμένη· τοῦτο τὸ φαινόμενον μὴ παροχθὲν εἰσέτι κανονίζει καὶ κυβερνᾷ ὅλην τὴν σειράν· τὸ ὅποιον δὲν ἦτο προηγουμένως ἀκατάληκτον καὶ ἐνστικτὸν πρὸς πάντα νόμον αἰτιότητος, ἴαν δὲν προῦπῃκεν ὑπὸ τινα ὄψιν καὶ ὑπὸ τινα ἰδεώδη τρόπον, ἐν τῷ συνδυασμῷ καὶ ἐν εἰναι συγχρόνως ἡ αἰτία καὶ τὸ ἀποτέλεσμα. Ἐπαναλαμβάνοντες καὶ διορθώοντες τὸν ὀρισμὸν τὸν δοθέντα ἀνωτέρω, θὰ εἴπωμεν λοιπὸν ὅτι ἡ τελικὴ αἰτία, τοιαύτη ὅποια μᾶς ἐδόθη ὑπὸ τῆς πείρας, εἶναι ἐν ἀποτέλεσμα, ἐὰν ὅχι προεγνωσμένον, τοῦλάχιστον προκαθορισμένον, καὶ τὸ ὅποιον λόγῳ ταύτης τῆς προκαθορίσεως διευθετεῖ καὶ κυβερνᾷ τὴν σειράν τῶν φαινομένων, τῶν ὁποίων εἶναι κατὰ τὸ φαινόμενον τὸ ἐξαγόμενον· εἶναι λοιπὸν, διὰ τὴν τὸ εἴπωμεν ἀκόμη μίαν φοράν, ἐν γεγονόσι, τὸ ὅποιον δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ αἰτία τῆς ἰδίας του αἰτίας. Ὅθεν ὑπὸ τινα ἐποψίν ὁ ὀρθαλμὸς εἶναι ἡ αἰτία τῆς ὁράσεως· ὑπὸ ἄλλην ἐποψίν ἡ ὄρασις εἶναι ἡ αἰτία τοῦ ὀρθαλμοῦ· θὰ φαντασθῇ τις λοιπὸν, καθὼς τὸ εἴπεν ὁ Κάντιος, τὴν σειράν τῶν τελειῶν αἰτίων ὡς ἀναστροφὴν τῆς σειράς τῶν πρηπτικῶν αἰτίων. Αὕτη βαίνει ἀναβαίνουσα, ἐκαίνῃ καταβαίνουσα. Ἡ δύο σειράς εἶναι ἀπαράλλακτοι (τοῦτο τοῦλάχιστον ἐπιτρέπεται νὰ ὑποθέσῃ τις ἐκ τῶν προτέρων), ἀλλ' ἡ μία εἶναι ἀνίστροφος τῆς ἄλλης. Ἡ μηχανικὴ ὁποῖς συνίσταται εἰς τὸ νὰ καταβαίνει ἡ πρώτη ἐκ τῶν δύο σειρῶν (ἐκ τῆς αἰτίας εἰς τὸ ἀποτέλεσμα· ἡ θεολογικὴ ἁποῖς, ἡ τῶν τελειῶν αἰτίων, συνίσταται εἰς τὴν ἀναβαίνει (ἐκ τοῦ τέλους εἰς τὰ μέσα). Τὸ ζήτημα εἶναι νὰ γνωρίσωμεν ἐπὶ τίνος θεμελιούται τὸ ἔγκυρον τῆς ἀναδρομικῆς ταύτης ἐργασίας.

Γνωστὸν ὅτι ὅλαι αἱ σχολαὶ εἶναι σύμφωνοι ὑποθέτουσι ἀξιώματά τινα ἡ ἀληθείας, ὀνομαζομένας πρώτας ἀληθείας, ἀρχὰς πρώτας ἡ θεμελιώδεις, αἵτινες διὰ τοὺς μὲν εἶναι ἀποθετιμέναι ἐκ τῶν προτέρων ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ διανοίᾳ, καὶ διὰ τοὺς ἄλλους εἶναι ὁ καρπὸς πείρας οὕτω παγκοσμίως, ὥστε αὕτη ἰσοδυναμεῖ ἐν τῇ πράξει πρὸς τι ἔμφυτον· ἀλλ' αἵτινες καὶ παρὰ τῶν μὲν καὶ παρὰ τῶν δὲ ἀναγνωρίζονται τὸσον προφανῶς καὶ τὸσον ἐπιδητικαί, ὥστε ἡ σκέψις εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατος ἄνευ αὐτῶν. Αὗται εἶναι παραδείγματα:

χάριν· ἡ ἀρχὴ τῆς ταυτότητος· ἡ ἀρχὴ τῆς αἰτιότητος καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ὑποστάσεως· ἡ ἀρχὴ τῆς ἐκτάσεως καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ χρόνου. Ἰδοὺ τὰ ὑποδείγματα τὰ ἀπλοῦστερα καὶ τὰ καθαρώτερα, τὰ ὅποια χρησιμεύουσι διὰ τὴν ἐκφράσιν. «Οὐδὲν πρᾶγμα εἶναι ταυτοχρόνως καὶ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀπόψεως θεωρούμενον, αὐτὸ τοῦτο καὶ τὸ ἐναντίον του». — «Οὐδὲν φαινόμενον ἄνευ αἰτίας». Οὐδεμία μορφή ἄνευ ὑποστάσεως». «Πᾶν σῶμα εἶναι ἐν τῇ ἐκτάσει· πᾶν συμβεβηκὸς ἐλαθε χώραν ἐν τῷ χρόνῳ».

Τὸ ζήτημα, τὸ ὅποιον ἔχομεν νὰ λύσωμεν, εἶναι τὸ ἐξῆς· μεταξὺ τούτων τῶν πρώτων ἀληθειῶν, ἡ ἀρχὴν θεμελιωδῶν, πρέπει νὰ ἀριθμῶμεν ἀκόμη, ὅπως τὸ ἄμυνον συγκαίως, μίαν ἄλλην ἀρχήν, ὀνομαζομένην ἀρχὴν τῶν τελειῶν αἰτίων; Ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τις αἰτίων τελειῶν; Τίς αὕτη; ποία εἶναι ἡ διατύπωσις τῆς; Ἀποτελεῖ μέρος τῶν ἀρχῶν τούτων τῶν ἀναγκαίων καὶ παγκοσμίως, ἄνευ τῶν ὁποίων εἶναι ἀδύνατον νὰ σκέπηται τις; ἢ μήπως θὰ ἦτο ἰδιαίτερα τις περίπτωσις τῆς μιᾶς ἐξ αὐτῶν;

Ἀς σημειώσωμεν ἐν πρώτοις, ὅτι δὲν συνεφώνησαν ἀκόμη καλῶς ἐπὶ τῆς αὐτῆς διατυπώσεως, δι' ἧς ὀνομάζεται ἡ ἀρχὴ τῶν τελειῶν αἰτίων. Διὰ τὴν ἀρχὴν τῆς αἰτιότητος καμμία δὲν ὑπάρχει δυσκολία. «Οὐδὲν φαινόμενον ἄνευ αἰτίας». Κατ' ἀναλογίαν ὀφείλει τις νὰ διατύπωσῃ τὴν ἀρχὴν τῶν τελειῶν αἰτίων κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον· αὐτὴν παράγεται ἄνευ σκοποῦ· πᾶν δὲ ἔχει τέλος τι· τὸ ὅποιον ὁ Ἀριστοτέλης ἐξέφραξεν οὕτω πως· «ἡ φύσις οὐδὲν κάμνει ματαίως». Ἀρκεῖ νὰ ἐκφράσωμεν διὰ τούτων τῶν λέξεων τὴν ἀρχὴν τῶν τελειῶν αἰτίων, διὰ τὴν ἴδωμεν εὐθὺς ὅτι δὲν εἶναι ἡ αὐτὴ μετὰ τὴν ἀρχὴν τῆς αἰτιότητος. Ὁ Th. Jouffroy ἐξετάζων ἐν τῇ πραγματείᾳ του περὶ Φυσικοῦ Δικαίου τὰς ἀληθείας, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ ἠθικὴ διάταξις, μᾶς λέγει. «Ἡ πρώτη τῶν ἀληθειῶν τούτων εἶναι ἡ ἀρχὴ αὕτη, ὅτι πᾶν ὄν ἔχει τέλος τι· ὁμοίως πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς αἰτιότητος, ἔχει πᾶσι τὴν ἐνάργειαν, πᾶσαν τὴν παγκοσμιότητα, πᾶσαν τὴν ἀναγκαιότητα αὐτῆς· καὶ τὸ λογικὸν ἡμῶν δὲν ἀντιλαμβάνεται ἐξαιρέσειν εἰς τὴν μίαν ἢ εἰς τὴν ἄλλην». Παρὰ τὴν ὑψηλὴν εὐθεντίαν τοῦ Jouffroy, εἰμεθε ἡ ἀναγκαζομένη νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ ἐκτεθεῖσα ἐνταῦθα ἀρχὴ, τοῦτέστιν ὅτι πᾶν ὄν ἔχει τέλος τι δὲν φαίνεται ἡμῖν ὅτι ἔχει οὕτε τὴν ἐνάργειαν, οὕτε τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ἀρχῆς τῆς αἰτιότητος, τοῦτέστι τοῦ ὅτι πᾶν ὄν, τι παράγεται ἔχει αἰτίαν τινά». Ἐάν τις ἐννοῇ διὰ τοῦ τέλους ἐν ἀποτέλεσμα ἐξαγόμενον ἀναγκαιῶς ἐκ τινος δεδομένης φυσικῆς ἰδιότητος, ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην πᾶν ὄν ἔχει τέλος τι, διότι πᾶν ὄν παράγει ἀναγκαιῶς πᾶν ὄν, τι εἶναι σύμφωνον πρὸς τὴν φύσιν του· ἀλλ' ἐὰν διὰ τῆς λέξεως τέλος ἐννοῇ τις σκοπὸν τινα, διὰ τὸν ὅποιον πρᾶγμα τι ἐργαίνειν, ἡ πρὸς τὸν ὅποιον τείνει, δὲν εἶναι προφανὲς ἐξ ἑαυτοῦ, ὅτι ὁ λόγος ἔχει σκοπὸν τινα, ὅτι τὸ ὅρυκτον ἔχει τοιοῦτον. Ἀναμφιβόλως δι' ἐκείνον, ὅστις ἀντιλαμβάνεται τὴν φύσιν ὡς τὸ ἔργον προνοίας τινός, θὰ ἦναι βέβαιον ὅτι πάντα ἐδημιουργήθησαν δι' ἕνα σκοπὸν· καὶ ὁ χάρις αὐτὸς δὲν θὰ ἔχη γαίνει εἰς μάτην· ἀλλὰ τότε ἡ ἀρχὴ τῶν τελειῶν αἰτίων δὲν εἶναι εἰ μὴ συνέπεια

τῆς ἰδιαίτης θεωρίας περὶ τῆς Προνοίας. Ἄν εἶναι ἀρχὴ ἐκ τῶν προτέρων, ἀρχὴ ἀναγκαία καὶ παγκοσμίως, πρώτη ἀρχὴ. Ἡ θεωρία λοιπὸν τέλους· παγκοσμίως τῶν πραγμάτων, συνέπεια τῆς θεωρίας περὶ τῆς Προνοίας, δὲν δύναται νὰ μᾶς δοθῇ ὡς προφανὴς ἀφ' ἑαυτῆς.

(Ἔπεται συνέχεια).

Ο ΖΩΝ ΧΡΙΣΤΟΣ⁽¹⁾

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

Ἐμεθα ἐντεταλμένοι νὰ ζῶμεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν μόνον. Ὁ Χριστὸς δὲν μᾶς διατάσσει νὰ φέρωμεν τὰ βάρη τῆς αἰτίας, τῆς ἐλευσεμένης ἐβδόμης ἢ τοῦ ἐλευσμένου ἔτους. Καθ' ἐκαστὴν ὀφείλομεν νὰ προσερχώμεθα πρὸς Αὐτόν, μετὰ τὴν ὑπακοήν καὶ πίστιν, αἰτοῦντες βοήθειαν, ὅπως διαφυλάξῃ καὶ βοηθῇ ἡμᾶς εἰς τὸ ἔργον τῆς ἡμέρας ἐκείνης· καὶ διὰ τὸ αἰετὶν καὶ μετὰ τὸν καὶ ἐπὶ μακρὰ ἔτη μετὰ τὸν καὶ εἰσθαι τὸ ἴδιον πρᾶγμα· ὅπως ὅμως νὰ ζῶμεν ἀφίνοντες πάντοτε τὸ μέλλον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ, βέβαιον ὄντες, ὅτι δύναται νὰ φροντίξῃ περὶ αὐτοῦ καλλίτερον ἀπὸ ἡμᾶς. Εὐλογημένη ἐμπιστοσύνη, ἡ ὁποία δύναται ἐν πεποιθήσει νὰ εἴπῃ, «Ἡ στιγμὴ αὕτη εἶναι ἰδική μου μετὰ τὸ παρὸν καθήκον αὐτῆς· ἡ ἐπομένη ἀνήκει εἰς τὸν Θεόν, καὶ ὅταν αὕτη ἐπέλθῃ, ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ θέλει ἔλθῃ μετ' αὐτῆς». Αὕτη εἶναι ἡ ἐπανάπαυσις τῆς πίστεως, ἥς ἡ οὐρανία γαλήνη δὲν ταράσσεται ὑπὸ οὐδεμιᾶς καταιγίδος. Οὕτω γεννᾶται ἡ χαρὰ, τὴν ὁποίαν πειρασμός ἢ δοκιμασία δὲν ἔχουσι τὴν δύναμιν νὰ ἐξαλείψωσι. Διότι οὐδαμῶς ὑποστηρίζεται ὅτι ἡ χριστιανικὴ ζωὴ εἶναι ἀπληλαγμένη ἀγώνων. Ὁ ἅγιος Παῦλος ἠγωνίσθη ἀτόνικα ἀγῶνα τῆς πίστεως» (Α'. Τιμ. Κεφ. Γ'. — 12). ἀλλ' ἐνθυμηθῆτε, ἐπεράτωσε τὸ στάδιον αὐτοῦ μετὰ χαρᾶν. Καὶ ὁ Χριστὸς, ἐν ᾧ εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του, «Ταῦτα λέλάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε», μετὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἐξηκολούθησε, ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἐξέτε, ἀλλὰ προσέθεσε, «αὐτοῖς, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον». (Ἰωάν. Κεφ. ΙΓ'. — 38). Ἀ, τότε εἶναι ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ ἐν τῷ ἀγῶνι, ὅταν ἀπᾶν ὑπερνικῶμεν ἱε (Ρωμ. Κεφ. Η'. — 37). Ἀναλογισθῆτε τὸ νικητήριον ἄσμα ἐφ' ὅλων τῶν ἐχθρῶν, οἱ ὅποιοι τώρα μᾶς προσβάλλουσι. Σκεφθῆτε τὸν θάνατον, τὴν ἀμαρτίαν, τὸν Σατανᾶν, πρηγεῖς ὑπὸ τοὺς πόδας μας! Ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος ἐπιθυμεῖ νὰ ὁμοιάζῃ πρὸς τὸν Χριστόν καὶ νὰ ἐργάζεται δι' Αὐτόν, πρέπει ν' ἀναμένη καὶ τὸ μερίδιον τοῦ Χριστοῦ· ὁ κόσμος μῆτε θὰ χειροκρατήτῃ, μῆτε θὰ ἐννοήσῃ αὐτόν. Δυνατὸν μάλιστα ν' ἀποκαλῇ αὐτόν ἀνόητον ἢ φανατικόν· ἀλλ' εἰς αὐτόν εἶναι ἀσήμενον πρᾶγμα ἡ ἀποδοκιμασία τοῦ κόσμου, ὅταν τὸ μερίδιον τοῦ Θεοῦ λάμψῃ ἐπ' αὐτοῦ. Δυνατὸν ὁ κόσμος νὰ παρεμβάλλῃ προσκόμματα εἰς τὸν δρόμον του καὶ νὰ χωρίσῃ αὐτόν ἀφ' ὁ, τι

(1) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγ. φύλλου.

ΒΥΡΑΓΓΕΛΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ Χ. ΔΟΥΛΗΓΕΡΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ

ΕΧΟΜΕΝ ΠΑΝΟΙΚΤΙΡΜΟΝΑ ΘΕΟΝ

Ἀγαπῆτοί ἀναγνώσταί,

Ἡ συγκινητικώτατη διήγησις τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὅτι ὑπὸ τὴν στέγην τῆς κατὰ τὴν Προβατικὴν πύλιν κολυμβήθρας ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀκατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν»⁽¹⁾ καὶ τὸ ὅτι μεταξὺ τῶν ἐλευσινὰ πασχόντων ὑπῆρχε καὶ τις παράλυτος, ὁ ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος δηλονότι θεραπευθεὶς, ὅστις ἐπὶ μακρὰν ὁλόκληρον ζωὴν, ἐπὶ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη, ἐπασχεν ἐξ ἡθικῆς αἰτίας, φέρουσι εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν τὸ θέαμα τῆς πλεον συγκινητικῆς εἰκότος τῶν ψυχικῶς παραλύτων ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ὑπερπλεονάζουσιν ὅπου δὲν ταραττάται οὐχὶ τὸ ὕδωρ τῆς ἐν τῇ Προβατικῇ κολυμβήθρας, ἀλλ' ἡ συνειδήσις ἐκείνων, ὅτινες ἔχουσι καθῆκον νὰ μετοδώσωσι «τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν» τὸ ἐκπηγάζον ἐκ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἱεροῦ, καὶ δὲν συγκινοῦνται τὸ παράπαν διὰ τὴν ἀπόλειαν τῶν ψυχῶν καὶ τὴν κακοδιαμονίαν τοῦ κόσμου.

Ὅστις θέλει νὰ ἴδῃ τὸ πανόμοιον τῆς εἰκότος τῶν κατακειμένων ἀσθενῶν ὑπὸ τὰς πέντε ἀτοὰς τῆς Βηθεσδα καὶ τοῦ πλῆθους τῶν κατακειμένων ἡθικῶς παραλύτων ἐν τῇ κοινῶνί, ἃς ζητήσῃ ἀρμόδιως νὰ μάθῃ τὰ εἶδη τῶν διαπραττομένων ποικίλων παρεκτροπῶν ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν μεγαλοπύλων καὶ καταλήγων εἰς τὰ ἀπώτατα χωρία, καὶ θὰ καταβλήῃ ἡ ψυχὴ τοῦ πληροπορευομένου τὴν κυραρχοῦσαν ἡθικὴν ἀποξήρανσιν καὶ παράλυτιν.

Ἐρωτῶν τις περὶ τῆς ἡθικῆς καταστάσεως τόπου τινός, τὸν ὅποιον τὸ πρῶτον ἐπισκέπτεται, οὐχὶ σπανίως μνησθῇ ὅτι κατὰ διαφόρους βαθμοὺς ἐπιπολάζουσι τὰ πλεῖστα τῶν ἡθικῶν νοσημάτων. Ἡ μόνη δὲ διαφορὰ τούτων πρὸς τοὺς κειμένους ἀρρώστους παρὰ τὴν ἐν τῇ Προβατικῇ κολυμβήθρῃ εἶναι, ὅτι οὗτοι, ἕνεκα τοῦ εὐδιακρίτου τῶν σωματικῶν νόσων, ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν ἀνέμενον τὴν κατάλληλον εὐκαιρίαν τῆς εἰσόδου τινος εἰς τὴν κολυμβήθρῃν πρὸς θεραπείαν, ἐνῶ οἱ ἡθικῶς παραλύτοι ἢ ἀναισθητῶς περιέκουσιν ἐφ' ὅρου ζωῆς τὴν ἡθικὴν των παράλυσιν καὶ μετ' αὐτῆς συναποθνήσκουσιν, ἢ ἐπιπολαίως σχεπτόμενοι περὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν ἢ παρ' ἢ δις τοῦ ἔτους μάτην ἀποπειρῶνται πάντες ὁμοῦ καὶ ἐν βραχυτάτῃ διαστήματι νὰ θεραπευθῶσιν, ἐνῶ ἐξ ἀντιθέτου πρὸς τὸ συμβαίνειν ἐν τῇ τῆς Προβατικῆς πύλης κολυμβήθρῃ, τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ κατὰ ἀέριστον χρόνον ἄγγελος ἐτάραττε καὶ εἰς μόνον ἱεραπεύετο, ἡ κολυμβήθρῃ τῆς Μετονοίας καὶ τῶν θαυμάτων, τὴν ὁποίαν ἡ θυσία τοῦ πανοκτίρμονος Ἱησοῦ ἐθεμελίωσεν, εἶναι πάντοτε καὶ ἀενάως εἰς τὴν διάθεσιν ἡμῶν καὶ τοῦ πᾶν

ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς προαιρέσεως ἡμῶν· τοῦθ' ὅπερ μᾶς καθιστᾷ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἀναπολογήτους καὶ πλέον ἐνόχους, ἐὰν ἀγνωμονοῦντες πρὸς τὸν Σωτῆρα περιφρονήσωμεν τὴν ἀέριστε βρύουσαν πηγὴν τοῦ ἐλέους καὶ τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ.

«Ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακειμένον, τὸν τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχοντα ἐν τῇ ἀσθενείᾳ, καὶ γνοὺς, λέγει τὸ Εὐαγγέλιον, ὅτι πολὺν ἄδην χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· Θέλεις ὑγιὲς γενέσθαι;»⁽²⁾

Ἡ ἐρώτησις αὐτῇ, ἀγαπῆτοί ἀναγνώσταί, ἐτέθη ἵνα σημάνη ὅτι ἡ ὑγεία καὶ ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς χάριτος τοῦ σωτῆρος καὶ ἐκ τῆς θελήσεως ἡμῶν αὐτῶν· ἐπειδὴ δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου εἶναι πάντοτε ἐτοίμη νὰ κατσακηνώτῃ ὅπου ἤθελεν εὐεργεσίαν, καθ' ὅσον τὰ καρδίας καὶ ἀγνότητά βίου, διὰ τοῦτο τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἡμετέρας προαιρέσεως.

Ἡ ἐρώτησις «Θέλεις ὑγιὲς γενέσθαι;» καὶ τὸ «Ἐγείραι καὶ περιπατεῖν» ἀποκρίνεται εἰς ἓνα ἕλεστον ἐξ ἡμῶν, εἰς τὴν Κοινωνίαν καὶ τὸ Ἔθνος ἡμῶν, καὶ εἰς σὺμψασαν τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ θὰ ἀποτεινῇται πάντοτε ἐν ὅπῃ ὑπάρχει ὁ κόσμος. Ἡ ζωὴ καὶ ἡ εὐδαιμονία τῶν ἐθνῶν ἱστορικῶς ἀποδεικνύεται ὅτι εἶναι ἀνάλογος τῆς προσηλώσεως αὐτῶν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ἐντελλομένου τὴν ἐν τῷ ὀνόματι Αὐτοῦ ἡθικὴν ἔγερσιν καὶ ἐξανάστασιν ἐκ τοῦ ἀποναρκούντος τὴν ψυχὴν ὕπνου τῆς ἀμαρτίας.

Μετὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Σωτῆρος καὶ τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ ἐν τῷ φυσικῷ καὶ τῷ ἡθικῷ κόσμῳ εἰς οὐδένα ἐξέφρανα ἐπιτρέπεται πλεον ὁμοία ἀπάντησις πρὸς τὴν τοῦ παραλύτου· «Ἀνθρώπον οὐκ ἔχω, ἔνα δταν παραχθῇ τὸ ὕδωρ βδάμε εἰς τὴν κολυμβήθραν»⁽³⁾. διότι ἔχομεν τὸν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας ἐκουσίως θυσιασθέντα πανοκτίρμονα Θεάνθρωπον Ἰησοῦν. Ὅταν λέγῃ τις «Ἐνθρώπον οὐκ ἔχω», ἀλήθειαν λέγει νοῶν, ὅτι Θεὸν ἔχει πλεον σωτῆρα καὶ λυτρωτὴν καὶ εὐεργέτην. Τὰ ἄτομα, αἱ κοινωνίαι καὶ τὰ ἔθνη, δταν ὡς βάσαν καὶ κανὼνα ἔχωσι τὴν κατὰ Χριστὸν ἀλήθειαν, καὶ ἐν ἀνθρώποις θυσιάς, φίλους, καὶ ὑποστηρικτάς ἐν πᾶσιν ἔχουσιν· οἱ δὲ μὴ ἐπὶ τὸν Θεὸν ἀλλὰ μόνον ἐπ' ἀνθρώπους ἐλπίζοντες πάντοθεν ἐγκαταλείπονται καὶ περιφρονοῦνται ἀποτυγχάνοντες εἰς τὸ νὰ ἱδρῶσιν ἡθικὰ οἰκοδομήματα ἐπὶ τῶν ἀπικρατῆτων βάσεων τῆς κατὰ Χριστὸν ἡθικῆς, ὡς οἱ μωροὶ οἰκοδόμοι, οἱ ἐπὶ τῆς ἄμμου ἀποπειρώμενοι νὰ θεμελιώσωσιν οἰκοδομάς. Ἡ πάρωσις δὲ καὶ ἡ σκληρότης σημερινῶν τινων Ἰουδαίων καὶ Φαρισαίων, ὅτινες ἐκτός τοῦ Χριστοῦ ζητοῦσιν ἐπιμόνως βελτίωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων καὶ σωτηρίαν μεθ' ὅλας τὰς περὶ τοῦ ἀντιθέτου ἀποδείξεις ὁμοιάζει πρὸς τὴν πάρωσιν καὶ σκληρότητα τῶν Ἰουδαίων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, διότι, ὡς οἱ σημερινοί, καὶ ἐκεῖνοι, ἀφοῦ ἐπὶ τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη οὐδεὶς εὐρέθη νὰ εὐσπλαγχνισθῇ καὶ νὰ δώσῃ χεῖρα βοήθειας εἰς τὸν παράλυτον, δταν ὁ Ἰησοῦς εὐσπλαγχνισθεὶς συνέσφιγξε τὸ παραλυτικὸν σῶμα τοῦ πάσχοντος, αὐτοί, πλεον παράλυτοι αὐτοῦ κατὰ τὴν ψυχικὴν διάθεσιν, ἐξηραθίσθησαν ὅτι ἐν ἡμέρᾳ Σαββάτου ἐθεράπευσεν

(1) Αὐτόθι. (2) Αὐτόθι.

αὐτόν. Ἀλλὰ καθὼς ἐκείνων ὁ φθόνος καὶ ἡ κακία ἐξηλέγχθη καὶ ἔμεινε παρομιώδης, οὕτω πῶς καὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἐθνικῶς πρὸς τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν διακειμένων ἡ ἀπόνοια καθίσταται καταγέλαστος, διότι γρονθοκοπεῖται πρὸς τὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς ἐπιδράσεως καὶ ἐξαρθήσεως ἐκ τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως τῆς καθόλου εὐτυχίας καὶ εὐδαιμονίας τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὁμολογουμένως, ἀγαπῆτοί ἀναγνώσταί, πολλοὺς φόβους παρέχει ἡ παρ' ἡμῖν ἀμδλυσιὰ καὶ πικτελής ἀδιαφορία περὶ τὰ ζητήματα τῆς Πίστεως καὶ τῆς θρησκευτικῆς τοῦ Ἔθνους διαπαιδαγωγήσεως, διότι, ὡς γνωστόν, καὶ αὐτὸ ἂν προείπομεν, εὐδαμῶς ἀλλαχῶς εὐρηγνται πτοιχεῖα ζωῆς καὶ ἀκμῆς ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς.

Οὐχ ἥττον ἡμῶς δύνανται νὰ θεωρηθῇ παράταξις τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἐπιχύσῃ βάλασμον παρηγορίας εἰς τὰς συναισθημονίας ψυχὰς· τὸ εὐδαιμον γηγόνος τῆς ἀεορέστου τοῦ ἐλληνικοῦ κοινῶ θρησκευτικῆς διψῆς, τοῦθ' ὅπερ ἀντιλαμβάνονται οἱ εἰς τὴν Κοινωνίαν περὶόντες τὰ νάματα τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας ὀλίγοιτο ἐργάται, περὶ τῶν ὁποίων σχηματίζονται ἀληθεὶς «Προβατικὰ κολυμβήθραι» ἀπὸ μέρους τῶν θρησκευτικῶς λιμωττόντων.

Ματαίᾳ δὲ καὶ ἀναφελῆς θέλει εἶναι καὶ ἡ τελευταία αὕτη ἐλπίς ἐὰν συντόμως καὶ θαρραλέως δὲν συνεργασθῶμεν ἐν τῷ σμῆμαί τοῦτο τῆς μὲνης ἐλπίδος, ἐπιτελοῦντες ἐν ἀδελφικῇ ἀγάπῃ ἕλεστος τὸ αὐτοῦ, παρακαλοῦντες τὸν Ἰψιστον ὅπως ἐξαποστείλῃ ἐργάτας πρὸς καλλιέργειαν τοῦ νοητοῦ αὐτοῦ ἀμπελώνας, καὶ συντελοῦντες, ὅπως τάχιον ἀφυστιθῶσι πάντες οἱ κοιμώμενοι τὸν ὕπνον τῆς χριστιανικῆς ἀναισθησίας καὶ ἀποκτήσωσι τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ἡθικὴν ἀναγέννησιν καὶ ἀνάστασιν.

ΕΝ ΟΝΕΙΡΟΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ἀριθ. 117)

Ἰδοὺ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόγραμμα.

1) Ἀναστέλλεται ἐπὶ μίαν πενταετίαν ἡ τέλεισις τῆς ἐθνικῆς ἐορτῆς, ὡς ἐνδείξει συναισθήσεως τῆς ἐθνικῆς ἀναξιοτήτος, καὶ κοινῆς ἀποφάσεως πρὸς καταργασίαν νέας καταστάσεως, ἐν ᾗ οἱ πανηγυρίζοντες ἀπόγονοι νὰ ᾤεσθαι τῶν πανηγυριζομένων προγόνων.

2) Ἐπαιδὴ ἡ τοιαύτη ἡ τοιαύτη κατάστασις. Κράτους τινός ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας ὅλων τῶν πολιτικῶν παραγόντων, ἀμέσων καὶ ἐμμέσων, καθορίζονται ἐνταῦθα ἐπακριβῶς τὰ πρὸς ἀνθρώπων ἔργα καὶ καθήκοντα πάσης πολιτικῆς δυνάμεως, δημοσίας ἢ ἰδιωτικῆς.

Α' ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

3) Ὁ βασιλεὺς ἐνασκαί καὶ τηρεῖ ἀπαρμειώτως καὶ γνησίως ὅλα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα, τὰ ἀναγνωρίζομενά εἰς αὐτόν ἐκ τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος, κατὰ τὴν ἀρ-

χὴν, ὅτι εἰς τὸ ἀξίωμα τὸ βασιλικὸν πρέπει νὰ παρακολουθῶσιν ἔργα ἀληθῶς βασιλικά.

4) Ἐπαιδὴ τὰ τῶν βασιλέων πρέπει νὰ ᾔνη ὅλα βασιλικά, αἱ ἀκολουθίαι των καταρτίζονται ἀπὸ τὰ βασιλικὰ τελετὰ πρόσωπα· τοιαῦτα δὲ θεωροῦνται τὰ διακρινόμενα δι' εὐθιότητα, χρηστότητα, εὐλακρίνειαν καὶ φιλολήθειαν, καὶ προσέχοντα ὅχι εἰς τὴν κοσμικὴν δόξαν, τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ ἀρῶνται ἐκ τῶν βασιλέων, ἀλλ' εἰς τὰς ἀγνάς ὑπερησίας, τὰς ὁποίας ὀφείλουσι νὰ προσφέρωσιν εἰς τοὺς βασιλεῖς.

5) Ὁ βασιλεὺς διορίζει καὶ παύει τοὺς ὑπουργοὺς του, ἐν τῷ συμφέροντι πάντοτε τοῦ Κράτους του.

6) Οὐδεὶς ἐπιβάλλεται εἰς τὴν βασιλικὴν προσοχὴν διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ ὑπουργοῦ, διότι εἶναι θοροβοποδὸς ὑποσχόμενος νὰ λείχῃ τὴν χεῖρα, ἥτις θὰ τῷ δώσῃ τὸ ζυμάρχικόν τῆς ἐξουσίας, ἢ διότι ὑποδεικνύεται ἀπὸ πλειονοψηφίαν συγκινηθεῖσαν ἀπὸ τὰς μακροχρόνιους κομμικτικὰς ὑπηρεσίας του. Ἐπίσης δὲν ἐπιβάλλεται εἰς τὴν βασιλικὴν προσοχὴν διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ ὑπουργοῦ ὁ ἐπιστηριζόμενος ἀπὸ τὴν εἰς τὸ ὅτι εἶναι ὁ κορυφαῖος ὁμίλου τινός βουλευτῶν, ἐτοίμου ν' ἀποσυρῇ ἀπὸ τὰς κυβερνητικὰς τάξεις, ἂν δὲν προτιμηθῇ ὁ ἐπὶ κεφαλῇ τῶν.

7) Εἰς οὐδένα ἀνατίθεται ἡ κυβέρνησις τῆς χώρας, ἂν δὲν ὑποβῇ πρὸς τὸν βασιλέα πρόγραμμα καθορίζον εὐκρινῶς τὸν τρόπον τῆς διοικήσεώς του. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο, τυγχάνον τῆς βασιλικῆς ἐγκρίσεως καὶ ὑπογεγραμμένον παρὰ πάντων τῶν ὑπουργῶν, ἀναγινώσκεται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τῆς Νέας Κυβερνήσεως.

8) Εἰς οὐδένα ἀνατίθεται ἡ κυβέρνησις τῆς χώρας, ἐὰν τὸ πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον παρουσιάζει πρὸς τὸν βασιλέα, ἀντιτίθεται εἰς οὐσιώδη ἡμικαὶ πρὸς τὸ πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον ὑπεστήριξεν ὁ ἀντιπολιτευόμενος, ἢ ἐὰν υἱοθετῇ πρόγραμμα κυβερνητικόν, τὸ ὁποῖον ἐξηκολούθει νὰ καταπολεμῇ. Διαφέρει τὸ πρᾶγμα, ἐὰν ἀποδέχεται μέτρα, τὰ ὁποῖα ἀπεδοκίμαζεν, ὅχι διὰ πολιτικὴν ἀνακολούθειαν, ἀλλὰ διότι ἐπιβάλλονται ὑπὸ νέων ἐκτάκτων γεγονότων, ἢ ἐπει-ναν ἥδη ἐπὶ τῶν προκατόχων υποχρεώσεις τοῦ Κράτους μὴ δυνάμεναι νὰ διαρρηχθῶσι.

9) Πᾶσα Κυβέρνησις, τριτείνουσα εἰς τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς μέτρα, ἐναντίον πρὸς τὰ διατυπωθέντα ἐν τῷ προγράμματι αὐτῆς, χωρὶς νὰ ἐνὸς ἡψῆ ἐσωτερικῆς τις συμφορᾶς ἢ ἐξωτερικῆς τις βίας, ἀποπέμπεται ὑπὸ τοῦ βασιλέως.

10) Ἐπίσης ἀποπέμπεται πᾶσα Κυβέρνησις, ἥτις, μετὰ δύο συνεχεῖς προϋπολογισμοὺς, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνέγραψε τὸ ἰσχύγιον, δὲν κατόρθωσε νὰ πραγματοποιήσῃ αὐτὸ.

11) Ὡσαύτως αὐθαρῆς ἀποπέμπεται πᾶσα Κυβέρνησις, ἥτις ἐφαρμάθῃ ὅτι παρουσίασε πλάστον ἰσχύγιον, ὁ δὲ ἡγέτης αὐτῆς ὡς καὶ ὁ συνεγγὺς του ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν δὲν προσλαμβάνονται εἰς κανὲν ὑπουργεῖον ἐπὶ μίαν τοῦλάχιστον ὀκταετίαν.

12) Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ γίνεται δεκτὴ οὔτε διατηρεῖται Κυβέρνησις ἐπιβαρύνουσα φορολογικῶς τὰ ἀντικείμενα τῆς πρώτης ἀνάγκης ἢ μετὰ μίαν διετίαν μὴ προνοοῦσα ὑπὲρ ἀνακουφίσεως αὐτῶν· τὸ αὐτὸ δὲ γίνεται καὶ διὰ πᾶσαν Κυ-

(1) Ἰωάν. ε'. 8.

βέρνησιν μὴ προνοῦσιν ἐπικρῶς εἰς ἐνίσχυσιν τῆς γεωργίας, τῆς ἐμπορίας, τῆς ναυτιλίας καὶ τῆς βιομηχανίας.
(Ἀκολουθεῖ).

Η ΑΓΑΘΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΑΓΑΘΟΝ ΟΝΟΜΑ

«Ἡ ἀγαθὴ ζωὴ ὑπὸ τοῦ θανάτου καταλύεται,
τὸ δὲ ὄνομα τὸ ἀγαθὸν εἰς τὸν αἰῶνα μένει.»
(Σιμὼν)

Ταχέως ἡ ζωὴ παρέχεται. Χαροπὴ ἢ θλιβερὰ, κοπιώδης ἢ ἄκοπος, εὐτυχὴς ἢ ἀτυχὴς, προχωρεῖ, τρέχει, πετᾷ. Ὁ ἀνόητος νομίζει ὅτι δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τοῦ χρόνου τὴν πάρεδον.

Καὶ συχνὰ ἐρωτῶμεν: Πού πηγαίνομεν; Τὴν οὐρίαν δὲν ἐξουσιάζομεν καὶ ἀγνοοῦμεν ὅποια θὰ εἶνε. Θὰ εἶνε ἄρα γὰρ ἡ ἀρχὴ τῆς μυστηριώδους μελλούσης ζωῆς μας; Μυστήριον ἀνεξερευνήτου, φοβικὸν καὶ ταραχῆς μεστόν, διότι δὲν γνωρίζομεν ὅποια θὰ εἶνε ἡ ζωὴ ἐκείνη. Ὅτι ὅμως ἡ ζωὴ μας ἢ νῦν θὰ λάβῃ τέλος, τοῦτο δὲν εἶνε μυστήριον. Ποῖον τέλος; Ὁ Θεὸς μόνος γνωρίζει. Ἡμεῖς δὲ διὰ τῆς πείρας μαθαίνομεν, ὅτι μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, πλοῖστοι ἢ πτωχοί, ἅπαντες θ' ἀποθάνομεν.

Ἡ νεότης, τὸ κάλλος, ἡ ζωὴ τῆς ἀγαθότητος καὶ τῆς ἀγάπης θὰ καταλυθῶσιν ὑπὸ τοῦ θανάτου καὶ ὑπ' αὐτοῦ θὰ συντριβῇ ἡ δόξα, ἡ δύναμις, ἡ εὐφροσύνη. Τὸ πᾶν λοιπὸν παρέχεται καὶ κρύπτεται ἐντός τοῦ μυστηρίου τῆς αἰωνιότητος; Ὅχι· ἐν μόνον εἰς τὸν αἰῶνα ἐπὶ τῆς γῆς μένει, τὸ ἀγαθὸν ὄνομα, ὡς εὐδοκία ἀφθαρτος τῶν ἀγαθῶν ἡμῶν ἔργων καὶ μνήμη ἐνδοξοῦ τῆς ἀγάπης, τοῦ πατριωτισμοῦ, τοῦ φωτός τῆς ζωῆς μας, διὰ τοῦ ὁποῦ ἐφωτίσαμεν καὶ εὐηργετήσαμεν τοὺς ἀδελφούς μας.

Κατέχει μετὰ θάνατον ἡ ψυχὴ τὰ καλὰ τῆς ἔργα, τὰς ἀρετὰς τῆς· οἱ φίλοι μας ἐνθυμοῦνται τὴν τρυφεράν μας ἀγάπην· οἱ γονεῖς καὶ οἱ οἰκεῖοι μας τὸ θέλητρον τῆς στοργῆς μας, ἡ πατρίς τὸν ἄγνον καὶ περρωτισμένον πατριωτισμὸν μας.

Εὐτυχὴς ἀποθνήσκει ὁ δυνάμενος ν' ἀφήσῃ τοιαύτην μνήμην. Ὁ θάνατος εἶνε δι' αὐτόν ἐσπέρα προαγγέλλουσα ὥραιαν ἡμέραν. Δὲν φοβεῖται οὗτος τὸ μυστήριον τῆς αἰωνιότητος. Ἀταράχως καὶ ἀπαρεγκλίτως ἐπιτελέσας τὸ καθήκον του εἰσέρχεται ἄλυπος εἰς τὴν αἰωνιότητα. Ἐν γαλήνῃ διέρχεται τὰς τελευταίας του στιγμὰς εἰς καλλιτέραν ζωὴν ἐλπίζων προωρισμένην διὰ τοὺς ἀγαθοὺς.

Ἀναγνώσται, τὸ ὄνομα τὸ ἀγαθόν, ἰδοὺ ὁ θησαυρὸς, τὸν ὁποῖον οὐτε ὁ θάνατος νὰ μᾶς ἀφαιρήσῃ δὲν δύναται. Τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἂν ἀποκτήσωμεν διὰ τῶν ἀγαθῶν ἡμῶν ἔργων καὶ ἂν μὴ λησμονώμεν ὅτι αἱ ἀγαθὴ ζωὴ ὑπὸ τοῦ θανάτου καταλύεται, τὸ δὲ ὄνομα τὸ ἀγαθὸν εἰς τὸν αἰῶνα μένει.

Η. Γ. Γκορογιάννης
Διάκονος τῆς ἐν Γαλατρίῳ Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας

ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ὁ κ. Π. Καπλανίδης, καθηγητῆς, ἀγγέλλει ὅτι ἐκδόει λίαν προσεχῶς τὰ **Ἀπαντα τοῦ Μ. Βασιλείου**, χορηγοῦντος τοῦ πανοσιολογιστάτου Ἀρχιμανδρίτου κ. Μελετίου Βαγιανέλλη. Ἡ ἔκδοσις γενήσεται ἐν πρωτοτόπῳ καὶ παραφράσει, κατὰ τεύχη ἐξ ὀκτὼ τυπογραφικῶν φύλλον, τιμώμενα ἕκαστον δραχμῆς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, φρ. χρ. ἐνὸς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Ἡ «Ἀνάπλασις» συνιστᾷ θερμῶς τὴν υποστήριξιν τοῦ κοινωφελοῦς ἔργου.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΣ ΜΑΣ

Παρακαλοῦνται θερμῶς οἱ ἀνταποκριταὶ τῆς «Ἀναπλάσεως» ὅπως μέχρι τέλους Ἀπριλίου εἰσπράξωσι πάσας τὰς καθυστερουμένας συνδρομὰς τῶν ἐτῶν 1898 καὶ 1899, καὶ γνωρίσωσιν ἡμῖν ἐντὸς τοῦ πρώτου δεκαπενθημέρου τοῦ Μαΐου τίνας ἀρνοῦνται ἢ δυστροποῦσι νὰ πληρώσωσιν, ὅπως διακόψωμεν τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴν τοῦ φύλλου.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἡ ἐτησίᾳ συνδρομὴ τῆς «Ἀναπλάσεως» ὀρίζεται εἰς φρ. χρ. **δέκα** (10) διὰ τοὺς συνδρομητὰς ἐκείνους τοῦ ἐξωτερικοῦ, οἵτινες λαμβάνουσι τὰ φύλλα τῶν δι' ἀνταποκριτῶν εἰς ἄλλας πόλεις ἐγκατεστημένων. Τὰ ἐπὶ πλεόν τῆς τακτικῆς συνδρομῆς **δύο** ὑγράγκα ὀρίζονται ὑπὲρ τῶν ἀνταποκριτῶν τούτων διὰ τὰ ἐξόδα, εἰς τὰ ὅποια ὑποβάλλονται ἐνεργοῦντες ὑπ' εὐθύνην των δευτέρων ταχυδρομικὴν ἀποστολὴν.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Κυριακὴ 30 Ἀπριλίου

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἰωάν. Ε'. 1—16

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Πρὸς Ε'. 32—33.

Κυριακὴ 7 Μαΐου

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἰωάν. Δ'. 5—42.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Πρὸς ΙΑ'. 19—30.

ΟΙ ΔΙΔΑΞΟΝΤΕΣ

Εἰς τὰς αἰτίας σχολᾶς τῆς ἈΝΑΠΑΛΑΣΣΕΩΣ,

Ἐν τῇ Α' ἐν Ἀθήναις παρὰ τὴν Ἱ. Σύνοδον

Ὡρ. 7 1)2—8 1)2 μ. μ.

Σαββάτῳ 29 Ἀπριλίου Μ.χ. Ι. Γαλανός

Κυριακῇ 30 » Μ.χ. Ι. Γαλανός

Ἐν τῷ Ναῷ τῆς Ἀγίας Εἰρήνης

Ὡρ. 4—5 μ. μ.

Κυριακῇ 30 Ἀπριλίου Ἀρχιμ. Παν. Χ. Δουληγέρης

Ἐν Πειραιεῖ

ἐν τῷ Ζαννεῖῳ Ὁρφενοτροφεῖῳ

(τὴν Κυριακὴν ὥρ. 4—5 μ. μ. τὴν Πέμπτην 7 1)2—8 1)2 μ. μ.)

Κυριακῇ 30 Ἀπριλίου Γεώργ. Μικρῆς

Πέμπτη 4 Μαΐου Ἀρχιμ. Παν. Χ. Δουληγέρης